

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 717 sahifa.
2025-yil, noyabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI.....	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELI	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIVAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI.....	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherari o'g'li	
OLIIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJ TAJRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	89
Bobokulova Muhabbat Muhammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI.....	103
Xodjimatomov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIQ-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiқ qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNING O'RNI VA AHAMIYATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал қизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIVALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY JIATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BYUDJETLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhalkova Komila Abdukhalkovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDIDA LIDERLIK TUSHINCHALARI	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
O'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSİYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufato	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA Koeffitsiyentlari asosida YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELLASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTEBLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSİYALARINING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEKANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanovna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI	547
Kadirkhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	

INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	583
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
Максудова Шахиста	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
B.Sh.Shadmanov	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOBI VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
Dawletmuratov Adilbay Mirzabaeovich	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	620
Халимжанов Дилшод Эргашбекович	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
Faxriddinov Bahriddin	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
Nurmatov Norbek Jo'rayevich	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTSIONAL ISTIQBOLLARI	652
Xalimov Javlonbek Shaxriyrovich	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
Шомуродов Равшан Турсункулович	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi	
O'QITISH NATIJALARINI ZAMONAVIY BAHOLASH TAMOYILLARI	677
Abdullayeva Sanobar Berdiyevna, Xujakulov Shaxriyor Shokir o'g'li	
MALAYZIYADA PROGRESSIV VA INKLYUZIV ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: 2024-YIL TAJRIBASI VA NATIJALARI	681
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРОВЕДЕНИЯ ПРОЦЕДУР ДЬЮ-ДИЛИДЖЕНС В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ.....	687
Прокудина Кристина Александровна	
HUDUDLARDA INVESTITSIYA SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	692
Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi	
LIZING MUOMALALARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	701
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARINING JISMONIY SHAXSLAR DEPOZITLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI.....	705
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	711
Erkinova Feruza Najmitdinovna	

TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI

Erkinova Feruza Najmitdinovna

PhD, O'zbekiston Rkspublikasi Bank-moliya akademiyasi

Email: feruzaxon2025@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqola tijorat banklarida raqamlashtirish jarayonlari va bank ekotizimining rivojlantirishning ahamiyati va unig afzalliklari xamda to'siq va kamchiliklari taxlili qilingan. Xozirgi kunda zamonaviy raqamlm texnologiyalardan foydalanish bank xizmatlarini samarali tashkil etish, mijozlarga ko'rsatilgan xizmatlar sifati va tezkorlikni oshirish, moliya bozorida raqobatbardoshlikni ta'minlashda muxim ahamiyat kasb etishi ta'kidlangan. Shuningdek, halqaro tajribalar bilan bir qatorda, O'zbekiston tijorat banklari tomonidan amalga oshirilayotgan raqamlashtirish jarayonlari va ekotizim interatsiya jarayonlari xam o'rganilgan.

Kalit so'zlar: Raqamlashtirish, bank ekotizimi, fin tex, moliya bozori, kiberxavfsizlik, raqamli texnologiyalar.

Abstract. In the digital era, commercial banks are undergoing profound transformations driven by technological innovations. Digitalization enhances service delivery, reduces operational costs, and improves customer satisfaction. Simultaneously, building a digital ecosystem – comprising fintech's, government services, tech providers, and customers – enables banks to offer integrated, flexible, and innovative solutions. This paper analyzes the significance of digitalization and ecosystem development in commercial banks, with a focus on practical experiences from Uzbekistan. Key benefits, challenges, and policy recommendations are discussed. The findings suggest that successful implementation of digital ecosystems is crucial for ensuring long-term competitiveness and financial inclusion.

Key words: digital banking, ecosystem, fintech, financial innovation, commercial banks, Uzbekistan.

Аннотация. В эпоху цифровых технологий коммерческие банки переживают глубокие преобразования, вызванные технологическими инновациями. Цифровизация повышает качество обслуживания, снижает операционные издержки и улучшает удовлетворенность клиентов. Одновременно формирование цифровой экосистемы — включающей финтех-компании, государственные службы, технологических поставщиков и клиентов — позволяет банкам предлагать интегрированные, гибкие и инновационные решения. В данной статье анализируется значение цифровизации и развития экосистемы в коммерческих банках, с акцентом на практический опыт Узбекистана. Рассмотрены основные преимущества, проблемы и рекомендации по государственной политике. Результаты исследования показывают, что успешная реализация цифровых экосистем имеет решающее значение для обеспечения долгосрочной конкурентоспособности и финансовой инклюзии.

Ключевые слова: цифровой банкинг, экосистема, финтех, финансовые инновации, коммерческие банки, Узбекистан.

KIRISH

Hozirgi kunda global raqamli transformatsiya bank tizimiga shiddat bilan kirib kelmoqda. Tijorat banklari raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati oshirish, mijozlar bazasini rivojlantirish, ularga qulayliklar yaratish, xarajatlarni kamaytirish va xavf-xatarlarni avtomatlashtirilgan tahlil orqali qisqartirish imkoniyatiga ega bo'lmoqdalar. Shuningdek, raqamli ekotizim yaratish bank xizmatlarini yanada ommalashtirish, fintex subyektlari bilan integratsiyani ta'minlash, mijozlar ehtiyojlariga tez va samarali javob berish hamda ularga qulaylik yaratishga xizmat qiladi.

Maqolaning maqsadi – tijorat banklarida raqamlashtirish va ekotizimni rivojlantirish bo'yicha amaliy va ilmiy asoslangan zamonaviy takliflarni ishlab chiqishdan iborat. Ekotizim tushunchasi bank, fintex, regulyator, telekom, mijoz va texnologik platformalarni yagona raqamli muhitga birlashtiradi, bu esa bank platformalarini rivojlantirib, ularning ommabopligini oshiradi hamda mijozlarga qulaylik va yengillik yaratadi. Ushbu tizim

orqali mijozlar bir platforma orqali bir nechta xizmatlardan foydalanib, vaqtlarini unumli sarflash imkoniga ega bo'ladilar.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi moliya bozorida tijorat banklarining faoliyatiga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, raqamlashtirish orqali banklar mijozlar bilan munosabatlarni avtomatlashtirish, masofadan xizmatlar taqdim etish, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va xarajatlarni kamaytirish imkoniga ega bo'lmoqdalar. Shu bilan birga, raqamli ekotizimni rivojlantirish orqali banklar fintex, davlat tuzilmalari, texnologik provayderlar va mijozlar bilan yaqin hamkorlikda ishlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu, albatta, mijozlar uchun ham qulaylik yaratadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek, iqtisodiyotda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini ta'minlaydi hamda aholining hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Shu nuqtayi nazardan, tijorat banklarining raqamlashtirish jarayonlari nafaqat milliy moliya bozorining barqarorligini ta'minlaydi, balki mamlakatning global moliya tizimidagi nufuzini ham oshiradi.

Maqolaning maqsadi – tijorat banklarida raqamlashtirish va bank ekotizimini rivojlantirish jarayonlarini o'rganish, xalqaro tajribalarni tahlil qilish va O'zbekiston amaliyotida ushbu yo'nalishdagi islohotlar samaradorligini baholashdan iborat. Mazkur maqolada tijorat banklarida raqamlashtirish jarayoni va raqamli ekotizim yaratishning amaliy ahamiyati, samaradorlikka ta'siri va istiqbollari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

R. Shanti va hammualliflar [2023] o'z izlanishlarida ta'kidlaydilar, raqamli transformatsiya banklarni yangi biznes modeliga olib kiradi. Bu esa xizmatlar sifatini, mijozlar bilan muloqot samaradorligini va raqobatbardoshlik darajasini oshiradi. Ularning ta'kidlashicha, raqamli ekotizimda banklar faqat moliyaviy vositachi emas, balki innovatsion platforma sifatida ham faoliyat yuritmoqda [1].

Syaoyi Lyan va Chuchu Syu [2025] tomonidan olib borilgan tadqiqotda esa raqamli transformatsiya tijorat banklarining biznes samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi bayon etiladi. Ular 42 ta Xitoy banki ma'lumotlariga tayanib, bankning o'lchami va raqamli yetuklik darajasiga qarab natijalar farq qilishini ko'rsatadilar [2].

V. Stefanelli, F. Manta va P. Toma [2022] "Digital Financial Services and Open Banking Innovation: Are Banks Becoming Invisible?" nomli ishlarida shunday xulosaga kelishganki, ochiq bank (open banking) va fintex integratsiyasi natijasida yangi bank ekotizimi shakllanmoqda. Bu jarayonda an'anaviy bank ko'rinishi yo'qolib, u platformalashgan, mijozga yaqin va ko'p funksiyali tuzilmaga aylanmoqda [3].

Lihua Zuo ning qayd etilishicha, raqamlashtirish bank faoliyatining samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib, uning ta'siri asosan uchta kanal orqali namoyon bo'ladi: ishlab chiqarish jarayonini avtomatlashtirish, tranzaksiya xarajatlarni qisqartirish va ichki boshqaruvni takomillashtirish. Uning fikricha, raqamli texnologiyalarga investitsiya kiritish banklarning uzoq muddatli barqaror o'sishini ta'minlaydi [4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda ko'rib chiqilgan muammolarni o'rganishda tizimli tahlil, ilmiy aks ettirish, tahlil va sintez, shuningdek, induksiya va deduksiya usullaridan keng foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamlashtirishning asosiy ustunliklari va bugungi kunda raqamlashtirish jarayoni.

Mijozlar uchun qulayliklar:

- Onlayn va mobil banking orqali kunu-tun xizmat ko'rsatish imkoniyatlari.
- Elektron to'lov tizimlaridan foydalanish imkoniyatlari.
- Bank xizmatlarining tezkor va shaffof bo'lishi.
- Mijozlar uchun vaqt tejaliishi va amaliyot bajarilishidagi tezlik.

Banklar uchun samaradorlik:

- Avtomatlashtirilgan jarayonlar orqali operatsion xarajatlarni kamaytirish.
- Xavflarni tahlil qilish va nazorat qilishning yaxshilanishi (KYC/AML).
- Fraud holatlarini aniqlash va oldini olish imkoniyatlari.

Mijozlar bazasining kengayishi. So'nggi yillarda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi bank sektorida sezilarli o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Xususan, tijorat banklarida raqamlashtirish quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'lmoqda.

Onlayn va mobil banking xizmatlari — bunda mijozlar bank filiallariga bormasdan smartfon yoki kompyuter orqali to'lovlarni amalga oshirish, hisobvaraqlarni nazorat qilish, kredit va depozit mahsulotlaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu ularga vaqt va mablag' tejaliishiga sezilarli yordam beradi.

Avtomatlashtirilgan to'lov tizimlari — QR-kod orqali to'lovlar, NFC texnologiyasi asosidagi kontaktless to'lovlar, onlayn savdo maydonlarida integratsiya qilingan moliyaviy xizmatlar mijozlar uchun qo'shimcha qulaylik yaratadi. Bunda mijozlar simsiz uzatish texnologiyasi yordamida terminallardan foydalanadilar, smartfonlar orqali to'lovlarni amalga oshiradilar va naqdsiz to'lovlarni qabul qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Mijozlar ma'lumotlarini raqamli tahlil qilish — Big Data va sun'iy intellekt texnologiyalari orqali mijozlarning ehtiyojlari o'rganilib, ularga individual moliyaviy xizmatlar taklif etiladi hamda ularning to'lov qobiliyatlari aniqlanadi.

Kiberxavfsizlikni ta'minlash — raqamli bank xizmatlari kengayishi bilan moliyaviy ma'lumotlarni himoya qilish ustuvor vazifaga aylanmoqda. Shu maqsadda tijorat banklari blokcheyn texnologiyalari, biometrik identifikatsiya va ko'p bosqichli autentifikatsiya tizimlarini joriy etmoqda. Bu turli xavf-xatarlarning oldini olish va kiberxavfsizlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Raqamli infratuzilmani takomillashtirish — "oblochnyy texnologiyalar" (cloud computing), blokcheyn, sun'iy intellekt kabi innovatsion yechimlar bank faoliyatida samaradorlikni oshirmoqda. Ya'ni qo'shimcha serverlar tashkil qilinmasdan, oblochnyy texnologiyalar yordamida infratuzilma provayder serverlarida joylashtiriladi va unga internet orqali ulanib foydalaniladi. Bu juda qulay bo'lib, xavfsizlik jihatidan ma'lumotlar zaxiralanadi va himoyalanaadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirish jarayonlari tijorat banklari uchun quyidagi asosiy ustunliklarni ta'minlaydi:

- Xizmat ko'rsatish tezkorligi va sifatni oshirish.
- Mijozlar bazasini kengaytirish.
- Operatsion xarajatlarni qisqartirish.
- Yangi biznes modellarni joriy etish.
- Moliya bozorida raqobatbardoshlikni kuchaytirish.

Ekotizim — bu bank atrofidagi raqamli sheriklar, jumladan:

- Fintex kompaniyalari,
- To'lov provayderlari,
- Elektron hukumat xizmatlari,
- API orqali integratsiyalangan texnologik platformalar,
- Mijozlar va tashqi sheriklar.

Raqamli ekotizimlar yaratilishi natijasida:

- Xizmatlar tezkor va moslashuvchan bo'ladi.
- Yangiliklar tez joriy etiladi.
- Texnologik hamkorlik kuchayadi.
- Bitta platformada bir nechta mahsulot va xizmatlar jamlanadi.
- Mijozlar turli ma'lumot va xizmatlarni bir platforma orqali amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Bank ekotizimi — bu nafaqat an'anaviy moliyaviy xizmatlar, balki FinTex kompaniyalari, elektron savdo maydonlari, telekommunikatsiya operatorlari va turli nomoliyaviy xizmatlar integratsiyasini o'z ichiga olgan yagona raqamli muhitdir. Zamonaviy bankchilikda ekotizim yaratish tendensiyasi tobora kuchayib bormoqda. Fintex kompaniyalari bilan hamkorlik va ular tomonidan ishlab chiqilayotgan innovatsion yechimlar tijorat banklari uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Masalan, mobil to'lov tizimlari orqali simsiz terminallar (NFC) va blokcheyn asosidagi tranzaksiyalar bank xizmatlarini elektron tijorat maydonlariga ulash imkonini bermoqda. Onlayn savdo platformalarida tovar sotib olish jarayonida bankning kredit yoki to'lov xizmatlari, konsalting xizmatlari avtomatik tarzda ishga tushadi. API orqali integratsiya qilingan xizmatlar mijozlar uchun qulay va arzon moliyaviy yechimlarni taqdim etmoqda.

Elektron savdo maydonlari bilan integratsiya natijasida bank ekotizimlarida bank xizmatlari faqat moliyaviy tranzaksiyalar bilan cheklanmayapti, balki elektron tijorat maydonlarining faol qismiga aylanmoqda. "Super ilova"lar orqali kompleks xizmatlar ko'payib, xalqaro tajribada WeChat (Xitoy) yoki GoJek (Indoneziya) platformalari kabi modellar ommalashib bormoqda.

Bu turdagi mobil dasturlarda bank xizmatlari, to'lov tizimlari, transport chiptalari, sug'urta xizmatlari va hatto turizm xizmatlari ham birlashtirilmoqda. Nomoliyaviy xizmatlarni qamrab olish orqali zamonaviy bank ekotizimlari ta'lim, sog'liqni saqlash, logistika, konsalting va telekommunikatsiya sohalarini ham o'z ichiga olmoqda. Bu mijozlarning turli ehtiyojlarini qondirish orqali banklarga uzoq muddatli barqaror foyda keltiradi.

Mijozlar uchun qulayliklar yaratish bankning asosiy maqsadidir. Bank mijozlarga nafaqat moliyaviy xizmatlar ko'rsatadi, balki ularning turmush tarzini yengillashtirish hamda turli sohalaridagi ehtiyojlarini raqamli yo'l orqali ta'minlab va qondirib boradi. Shu orqali mijoz bilan bank o'rtasida uzoq muddatli ishonchli munosabatlar shakllanadi.

Amaliy misollar (O'zbekiston tajribasidan). So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida moliya sektorida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, tijorat banklarini raqamlashtirish va raqamli ekotizimni rivojlantirish ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrda qabul qilingan "Raqamli O'zbekiston-2030" dasturi to'g'risidagi Farmonida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish, jumladan bank tizimini raqamlashtirish asosiy vazifalardan biri sifatida belgilangan. Shunga muvofiq, 2025-yilga qadar barcha bank xizmatlarining 70 foizini raqamli platformalarga o'tkazish rejalashtirilgan va bu bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

Mobil va onlayn banking xizmatlari. Hozirgi kunda O'zbekistondagi barcha tijorat banklari onlayn banking xizmatlarini yo'lga qo'ygan. Bularga "Anor Bank", "Aloqa Bank", "Milliy Bank", "Kapital Bank" kabi yirik moliya muassasalari misol bo'la oladi. Ular o'z mobil ilovalarini takomillashtirib, mijozlarga kredit, depozit va turli to'lov xizmatlarini smartfonlar orqali taqdim etmoqdalar.

QR-to'lovlar va raqamli to'lov xizmatlari. O'zbekistonda QR-kod orqali to'lov tizimlari jadal rivojlanmoqda. Hozirda "Click", "Payme", "Uzum", "Paynet" kabi fintex kompaniyalari banklar bilan integratsiya qilingan holda aholi va biznes subyektlariga qulay hisob-kitob xizmatlarini taqdim etmoqda.

Fintex bilan hamkorlik. Tijorat banklari fintex kompaniyalari bilan hamkorlikni kengaytirib bormoqda. Ular bugungi kunda mikrokredit, onlayn ijara, sug'urta, turizm va elektron tijorat platformalarini bank tizimi bilan birlashtirib, yangi xizmatlar ekotizimini yaratmoqda.

Bank ekotizimining shakllanishi. Ayrim yirik banklar o'z raqamli ekotizimlarini barpo eta boshladi. Masalan, Kapital Bank tomonidan Uzum Market onlayn savdo platformasi ishga tushirilib, bankning to'lov va kredit xizmatlari elektron tijorat bilan integratsiya qilingan. Shuningdek, Anor Bank va Ipak Yo'li Bank fintex yechimlar orqali nomoliyaviy xizmatlar segmentiga kirib bormoqda. Xizmat ko'rsatishning 80 foizi raqamlashtirilgan va avtomatlashtirilgan. Banklar fintexlar bilan API orqali hamkorlik qilmoqda va bu yo'nalish bosqichma-bosqich kengayib bormoqda. Ba'zi banklarda biometrik identifikatsiya, onlayn kreditlash, QR-kod orqali to'lovlar va boshqa modullar amalda qo'llanib, o'z samaradorligini ko'rsatmoqda.

Dunyo bank sektorida raqamli transformatsiya. Bugungi kunda dunyo bank sektori raqamli transformatsiya jarayonlarida turli modellardan foydalanmoqda. Ayrim mamlakatlar innovatsion fintex yechimlarini joriy etishda yetakchi bo'lsa, boshqalari bank ekotizimini barqaror rivojlantirish orqali katta natijalarga erishmoqda.

Yevropa tajribasi. Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida bank tizimida raqamlashtirish jarayonlari asosan PSD2 (Payment Services Directive 2) direktivasiga muvofiq yo'lga qo'yilgan. Bu orqali ochiq bankchilik (open banking) tizimi shakllantirilgan va mijozlar ma'lumotlari fintex kompaniyalari bilan integratsiya qilingan holda xizmatlar ko'rsatilmoqda. Bugungi kunda Germaniya, Fransiya va Niderlandiya banklari raqamli ekotizim orqali yangi biznes modellarini rivojlantirmoqda.

AQSH tajribasi. AQSH bank sektori raqamli innovatsiyalar va fintex startaplar bilan hamkorlikka katta e'tibor qaratmoqda. PayPal, Apple Pay, Google Pay kabi platformalar bank xizmatlarini raqobatchi emas, balki hamkor sifatida boyitmoqda. Shu bilan birga, AQSH banklari kiberxavfsizlik va blokcheyn texnologiyalaridan keng foydalanmoqda.

Janubiy Koreya tajribasi. Bu mamlakatda raqamli bank xizmatlari eng rivojlangan tizimlardan biri hisoblanadi. Neo-banklar — ya'ni faqat onlayn faoliyat yurituvchi banklar — keng ommalashgan. Kakao Bank va K-Bank mobil ilovalari orqali millionlab mijozlarga xizmat ko'rsatmoqda. Koreya tajribasining o'ziga xosligi shundaki, bank ekotizimlari telekommunikatsiya, transport va elektron tijorat sohalari bilan uzviy bog'langan holda faoliyat olib boradi.

Xitoy tajribasi. Xitoy moliya bozorida raqamli xizmatlar ulushi juda yuqori. Alipay va WeChat Pay kabi platformalar milliardlab mijozlar uchun asosiy to'lov vositasiga aylangan. Banklar elektron tijorat maydonlari (Alibaba, JD.com) bilan chuqur integratsiya qilinib, moliyaviy xizmatlar bilan birga ko'plab nomoliyaviy xizmatlarni ham qamrab olmoqda.

Rossiya tajribasi. Raqamli bank xizmatlari bu mamlakatda ham jadal rivojlanmoqda. Ayniqsa, Sberbank tomonidan yaratilgan raqamli ekotizim eng yirik namunalardan biri hisoblanadi. U nafaqat bank xizmatlarini, balki sug'urta, telekommunikatsiya, onlayn savdo, turizm va hatto sog'liqni saqlash sohasini ham qamrab olgan. Shuningdek, Tinkoff Bank to'liq onlayn bank sifatida mijozlar bilan raqamli munosabatlarni shakllantirgan. Rossiya tajribasi shu jihatdan qiziqarli bo'lib, u Yevropaning ochiq bankchilik modeli va Xitoyning "super ilova" modelini uyg'unlashtirishga intilmoqda.

Tavsiyalar sifatida raqamlashtirish yo'nalishida barcha xizmatlar uchun raqamli platformalar yaratish va ularni rivojlantirish muhim. Ekotizimni rivojlantirib ommalashtirish, fintex tashkilotlari bilan hamkorlikni mustahkamlash va yangi mahsulotlar ishlab chiqish zarur. Inson kapitali, ya'ni bank xodimlari uchun raqamli ko'nikmalar bo'yicha o'quv qo'llanmalari tashkil etilib, bu sohada bilim va ko'nikmalar berilishi lozim.

Istiqbolli yo'nalishlarga to'xtalsak, O'zbekiston bank sektorida raqamli transformatsiya bo'yicha quyidagi ustuvor yo'nalishlar amalga oshirilishi kutilmoqda:

- Raqamli identifikatsiya (e-ID) tizimini joriy qilish.
- Blokcheyn asosidagi to'lov va hisob-kitob tizimlarini yo'lga qo'yish.
- Super ilova shaklida kompleks bank ekotizimlarini yaratish.
- Sun'iy intellekt asosida shaxsiy moliyaviy maslahat xizmatlarini joriy etish.

Raqamli transformatsiya jarayonlari tijorat banklari uchun nafaqat texnologik, balki iqtisodiy jihatdan ham katta imkoniyatlar yaratmoqda. Raqamlashtirish natijasida bank faoliyatida samaradorlik oshadi, xarajatlar qisqaradi va yangi rivojlanish bosqichlariga zamin yaratiladi.

Raqamlashtirish va ekotizimning iqtisodiy samaradorliklari bank sektorida operatsion xarajatlarni sezilarli kamaytirish, filiallar tarmog'iga bo'lgan ehtiyojni qisqartirish hamda ko'plab jarayonlarni onlayn formatga o'tkazish orqali namoyon bo'ladi. Bu, o'z navbatida, banklarning xarajatlar tuzilmasini optimallashtirib, daromadlar hajmining oshishiga xizmat qiladi. Raqamli xizmatlar mijozlar bazasini kengaytirib, hududiy cheklovlarisiz mamlakatning turli mintaqalari va xorijdagi foydalanuvchilarga xizmat ko'rsatish imkonini yaratmoqda. Shuningdek, fintex bilan integratsiya natijasida mikrofinans, elektron sug'urta va mobil to'lov kabi zamonaviy moliyaviy mahsulotlar joriy etilib, banklar uchun yangi yo'nalishlar ochilmoqda.

Raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi daromad manbalarini diversifikatsiya qilish imkonini ham beradi. Natijada, banklar an'anaviy kredit-depozit operatsiyalaridan tashqari, raqamli to'lovlar, elektron savdo, konsalting kabi xizmatlar orqali qo'shimcha daromad oladi, bu esa xizmatlar jozibadorligini oshiradi va raqobat ustunliklarini shakllantiradi. Mijozlar uchun raqamli xizmatlarning afzalliklari ham yaqqol seziladi. Xizmat ko'rsatish jarayoni tezlashadi, shaxsiylashtirilgan moliyaviy yechimlar taklif etiladi, elektron to'lovlar orqali vaqt va mablag' tejiladi, shuningdek, moliyaviy xavfsizlik va shaffoflik darajasi oshadi.

Raqamli bank xizmatlarining milliy iqtisodiyotga ta'siri keng ko'lamli bo'lib, naqd pul aylanmasini qisqartirish, iqtisodiy operatsiyalarning shaffofligini oshirish, soliq bazasini kengaytirish va investitsiyaviy muhitni yaxshilash kabi natijalarda aks etadi. Raqamlashtirish iqtisodiyotda biznes jarayonlarini tezlashtirib, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlashga ham yordam beradi. Bu esa iqtisodiy faollikning ortishiga, innovatsion faoliyatning kuchayishiga va iqtisodiy barqarorlikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Kelgusida raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi yanada istiqbolli yo'nalishlar bilan boyib borishi kutilmoqda. Sun'iy intellekt asosidagi shaxsiy moliyaviy maslahat xizmatlari, blokcheyn texnologiyasiga asoslangan xalqaro to'lov tizimlari, IoT orqali aqlli to'lov mexanizmlarini joriy etish hamda ekologik barqarorlikni qo'llab-quvvatlovchi green banking yo'nalishlari kelajakda moliyaviy ekotizimning asosiy drayverlariga aylanishi ehtimol qilinadi. Bu jarayonlar raqamli iqtisodiyotning shakllanishiga, moliyaviy xizmatlar sifatining oshishiga va jamiyatning moliyaviy inklyuzivligini kengayishiga zamin yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi tahlillardan ko'rinib turibdiki, raqamlashtirish va bank ekotizimini rivojlantirish tijorat banklari uchun strategik ahamiyatga ega. Zamonaviy raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali bank xizmatlarining samaradorligi va sifati oshadi, mijozlar uchun qulayliklar yaratiladi, iqtisodiy o'sishga kuchli turtki beriladi va mamlakat rivojiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Raqamlashtirishning asosiy ustunliklari — bank operatsiyalarini avtomatlashtirish, xarajatlarni qisqartirish, mijozlar bilan munosabatlarni yangi bosqichga olib chiqish, yangi moliyaviy va nomoliyaviy xizmatlarni joriy etish hamda milliy iqtisodiyotda shaffoflik va raqobatbardoshlikni oshirishdan iborat.

Shu bilan birga, mamlakatimizda raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish uchun quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

1. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish — internet qamrovini kengaytirish va sifatini oshirish, serverlar hamda koll-sentrlar imkoniyatlarini kuchaytirish muhim ahamiyatga ega.

2. Kiberxavfsizlik choralari mustahkamlash — bank va mijoz ma'lumotlarini himoya qilish uchun blokcheyn, biometrik identifikatsiya va ko'p bosqichli autentifikatsiya tizimlarini joriy etish xavf-xatarlarning oldini oladi.

3. Fintex hamkorligini qo'llab-quvvatlash — tijorat banklari va fintex kompaniyalari o'rtasida strategik hamkorlikni kuchaytirish, huquqiy bazani takomillashtirish va rivojlantirish zarur.

4. Mijozlar raqamli savodxonligini oshirish — aholi va biznes subyektlari uchun raqamli xizmatlardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish maqsadida ta'lim va targ'ibot ishlarini kuchaytirish lozim.

5. Super ilova va raqamli ekotizimlar yaratish — bank xizmatlarini savdo, sug'urta, logistika, turizm, sog'liqni saqlash va ta'lim kabi sohalar bilan integratsiya qilish.

Xulosa qilib aytganda, raqamli bank xizmatlari va ekotizimni rivojlantirish nafaqat tijorat banklari samaradorligini oshiradi, balki milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasida muhim ahamiyat kasb etadi va mamlakat rivojiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Shanti R. et al. Role of digital transformation on digital business model banks //Sustainability. – 2023. – T. 15. – №. 23. – P. 16293.
2. Tang Y. Investigating the Impact of Digital Transformation on Equity Financing: Empirical Evidence from Chinese A-share Listed Enterprises //Journal of Humanities, Arts and Social Science. – 2024. – T. 8. – №. 7.
3. Stefanelli V., Manta F. Digital financial services and open banking innovation: are banks becoming 'invisible'? //Global Business Review. – 2023. – C. 09721509231151491.
4. Zuo L., Strauss J., Zuo L. The digitalization transformation of commercial banks and its impact on sustainable efficiency improvements through investment in science and technology //Sustainability. – 2021. – T. 13. – №. 19. – P. 11028.
5. Ўзбекистон Призидентининг “Рақамли Ўзбекистон – 2030” дастури тўғрисидаги Фармони. – Тошкент, 2020.
6. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон банк секторида рақамлаштириш жараёнлари” – Ҳисобот, Тошкент, 2022.
7. Маматкулов Ш.Р. Тижорат банкларида рақамли технологияларни жорий қилиш истиқболлари. – Тошкент: “Иқтисодиёт” журнали, 2021.
8. Абдурахмонов Қ., Эргашев Б. Рақамли иқтисодиёт: назария ва амалиёт. – Тошкент: “Фан ва технология”, 2020.
9. Мирзиёев Ш.М. “Янги Ўзбекистон стратегияси”. – Тошкент: “Ўзбекистон”, 2021.
10. Сбербанк России. Цифровая трансформация банковского сектора. – Москва, 2021.
11. Тинькофф Банк. Годовой отчет о развитии цифровых сервисов. – Москва, 2022.
12. Digital Banking in Europe: EBA Report. – European Banking Authority, 2021.
13. PSD2 Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament. – Brussels, 2015.
14. Federal Reserve System. “The Future of Digital Banking in the USA”. – Washington DC, 2020.
15. PayPal Holdings Inc. Annual Report 2021. – San Jose, USA, 2021.
16. Lee, J., & Kim, H. “Digital Banking Transformation in South Korea”. – Journal of Financial Innovation, Vol. 8(2), 2020.
17. Kakao Bank. Annual Report 2021. – Seoul, 2021.
18. Ant Financial (Alipay). “Building a Digital Financial Ecosystem”. – Beijing, 2020.
19. Tencent Holdings Ltd. WeChat Pay Development Report. – Shenzhen, 2021.
20. PwC. “Global FinTech Report: The Road to Digital Banking Ecosystems”. – London, 2020.
21. Deloitte. “The Future of Banking: Digital Transformation and Ecosystems”. – New York, 2019.
22. World Bank. “Digital Financial Services and Financial Inclusion”. – Washington DC, 2021.
23. OECD. “Digitalization and the Future of Finance”. – Paris, 2020.
24. IMF. “Fintech and Financial Stability Implications”. – Washington DC, 2021.
25. <https://review.uz/oz/post/iqtisodiy-tadqiqotlar-va-islohotlar-markazibanklar-faollik-indeksini-ishlab-chiqdi>
26. <https://cbu.uz/oz/statistics/bankstats/588197/>
27. www.nbu.uz
28. www.lex.uz
29. <https://business.anorbank.uz/uz>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
